

PORSCRUNDS PORSELENFABRIK
1914

PORSGRUNDS PORSELÆNSFABRIK

SEPARATAFTRYK AF
BRATSBERG AMTS NÆRINGS- OG FORRETNINGSLIV

TEKSTEN REDIGERET AF
J. BORCHSENIUS

A. M. HANCHES BOGTRYKKERI OG FORLAG :: KRISTIANIA

PORSGRUNDS PORSELÆNSFABRIK.

orselænsfabriken er Porsgrunds største seværdighed, og enhver by vilde være stolt af at have en slig industriel bedrift inden sine grænser.

Idéen til oprettelsen af denne Norges eneste porcelænsfabrik udgik fra konsul *Johan Jeremiassen* († 25de januar 1889). Paa sine reiser i Tyskland var han blit opmærksom paa dette lands blomstrende porcelænsindustri, og den tanke slog ham da, at en lignende industri maatte kunne trives i Norge; og hvorfor ikke netop i Porsgrund? Her

Johan Jeremiassen.

kunde jo kul let skaffes, og feltspat og kvarts, der er væsentlige bestanddele av porcelænet, findes i omegnen.

Hr. Jeremiassen gik energisk og maalbevidst iver med at faa sin idé virkeliggjort ved dannelse af et aktieselskab, og den 26de august 1885 holdtes den første generalforsamling. Her vedtoges selskabets love, som var udarbejdet af d'hr. *Jeremiassen*, ingeniør (senere statsminister) *Gunnar Knudsen*, og skibsreder (senere konsul) *Alfr. Petersen Wright*. Den første bestyrelse bestod foruden af disse tre herrer af grosserer *Hesselberg* (Kristiania), brugseier *E. Rasmussen*, overretssagfører *G. M. Larsen* (Skien) og brugseier *H. C. Hansen* (do.).

Fabrikens tomt er beliggende i Vestre Porsgrund, lige nedenfor broen, og har nu et areal

Gunnar Knudsen.

Jørgen C. Knudsen.

H. C. Hansen.

Alfred P. Wright.

H. Jeremiassen.

A. Johnsen.

Chr. J. Reim.

H. E. Møller.

Porsgrunds Porcelænsfabrik 1914.

af vel 12 000 kvadratmeter; strandlinjen udgjør over 180 meter, og dybden langs kaien er indtil 20 fod, saa skibe paa op til 2 000 tons kan lægge til.

Bygningerne er opført efter udkast af en tysk ingeniør, direktør *C. M. Bauer*, og tegningen er udført af arkitekt *W. Hansteen*. Fabrikkomplekset bestaar hovedsagelig af murbygninger, og har gjentagne gange været gjenstand for paabygning og udvidelser, sidst i 1912, da den store fløi langs Brogaden tilbyggedes. Fabriken opvarmes om vinteren med damp. Der er tillige flere lagerbygninger af træ, for raamaterialer etc. Brandtaksten for samtlige bygninger beløber sig nu til ca. kr. 450 000.

Af maskineriet blev kjedlen leveret fra Nylands verksted, det øvrige fra tyske specialfabriker. Der benyttes nu 6 ovne efter nyeste konstruktion.

Fabrikationen drives efter den almindelige tyske metode. Af raastoffene tages kaolin fra

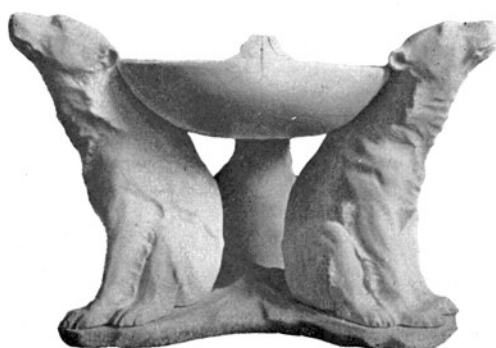
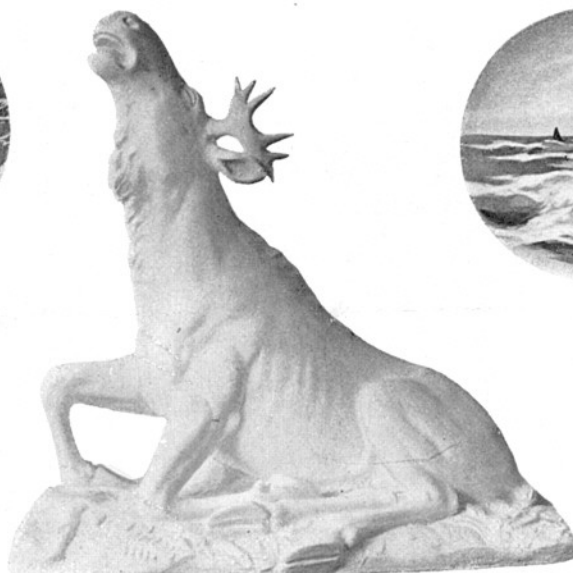

Andreas Keim.

Bøhmen, China-clay fra Cornwall, feltspat og kvarts her fra egnen, og ildfast lere (til kapslerne) fra Halle.

En tur gennem fabrikens forskellige afdelinger er meget interessant. Først ser man, hvorledes feltspat og kvarts knuses og males, efter at være gjort sprød ved kalcinering; derpaa tilsættes vand, china-clay og kaolin (fin kiselsur lerjord), hvorefter massen siles og presses og gaar gennem forskellige apparater, indtil den kommer frem som en deig, der knades og bankes grundig, før den er færdig til brug.

Deigen bringes saa op i de afdelinger, hvor den under dreierens smidige fingre formes til allehaande kar. Og det er ikke bare formningen, som kræver arbeide; modeller, former og kapsler maa være paa rede haand, før gjenstandene tildannes.

Efterat de færdigdreiede varer har været lufttørrede i kortere eller længere tid (fra 8 dage til 3 maaneder, efter tykkelsen), kommer sagerne i forglødningsovn, hvis hede øger deres styrke. Derpaa bliver de omhyggelig rensed for støv, dyppet i glasuropøsning og „blankbrændte“ i „glat-ovnen“, hvor glasur og masse under en hede af 1600—1700° c. smelter sammen, og porselænet opnaar haardhed og gjennemsigtighed.

De blaa straa- og svibelmønstre etc. males paa porselænet, før det glaseres. De mere almindelige mønstre males udenpaa glasuren, hvorefter gjenstandene undergaar nok en brænding, den saakaldte „muffelbrand“.

Fabriken producerer især kurante bruksartikler; særlig kan fremhæves bord-, kaffe- og vaskeservicer, samt servicer for hotel- og dampskibsbrug. Desuden begyndte man i 1900 at forarbejde *luksusartikler i underglasur* (se plancherne), hvortil der udelukkende anvendes motiver af norske kunstnere, saaledes Holmboe, Munthe, Kittelsen, dyremaleren Gran m. fl., samt en del pal-

Porsgrunds Porcelænsfabriks udsalg i Kristiania.

stiske dyregrupper, prydgjenstande, hvortil modellerne hovedsagelig er fremgaaet af modellør Sirnæs's haand.

Porsgrunds porcelænsfabrik har for sine produkter erholdt mange udmerkelser, 6 medaljer, hvoraf 3 guldmedaljer, samt en stor kongepokal paa udstillingen i Porsgrund i 1907.

Arbeidsstokken (ca. 300 personer) bestod fra først af udelukkende af tyskere, østerrigere eller dansker, da ingen her tillands var kjendt med denne industri; nu er der bare 15 udlændinger ansat ved fabriken. Teknisk bestyrer siden 1895 er hr. Anton Haffenbrädl.

Fabrikens direktør er hr. *Andreas Keim* (f. 1871). Denne begyndte allerede i 1887 at arbejde ved fabriken, hvor han var til 1891, da han drog til Tyskland for at søge uddannelse i branchen, og har siden i 20 aar haft ansættelser ved Tysklands største porcelænsfabriker. Han kom tilbage til Porsgrund i 1911 og overtog samme høst posten som direktør efter hr. *Andr. G. Wefring* (f. 1861), som i en lang aarrække havde indehavt denne stilling.

Kontorchef ved fabriken er hr. *M. Larssen* (f. 1869), som har været knyttet til fabriken siden 1895.

Fabrikens nuværende bestyrelse bestaar af de herrer skibsreder *Herm. Jeremiassen* (formand), skibsreder *Jørgen C. Knudsen*, statsminister *Gunnar Knudsen*, konsul *Alfr. Petersen Wright*, brugseier *H. C. Hansen*, grosserer *A. Johnsen*, verkseier *Chr. J. Reim* og overretssagfører *H. E. Møller*. Suppleanter for bestyrelsen er de herrer ingeniør *Finn C. Knudsen*, brugseier *Gunnar Jacobsen* og direktør *Ole H. Andersen*.

Fabriken har et fast udsalg i Kristiania, Karl Johansgade 39; bestyrer: *Frk. Hilda Hoff*.

Aktiekapitalen, som oprindeligt var kr. 176 000, blev i 1899 forøket til kr. 370 000. Hver aktie er paa kr. 500.

Den aarlige omsætning var i 90-aarene ca. kr. 300 000; den er steget jevnt og sikkert, i 1912 var den kr. 544 000. Omtrent halvdelen af denne sum gaar med til lønninger, i 1912 kr. 268 000. Aktieudbytte er udbetalt i 16 aar — siden 1897 —, i de sidste 7 aar 8 0/0.

Porsgrunds Porselænsfabrik har arbejdet sig op til en god og solid forretning, kjendt for sit udmerkede fabrikat, der kjendetegnes ved smuk og smagfuld udførelse og ved holdbarhed. Det kjendte merke „P. P.“ i ankeret nyder høi og velfortjent anseelse.

Fabriken er til ære for grundlæggerne og til gavn for den by, der er dens sæde. Den fejret høsten 1912 sit 25-aars jubilæum, ved hvilken anledning 12 arbejdere der havde været ansat ved fabriken i disse 25 aar, blev hædret ved gaver for tro tjeneste, og en broncebuste af grundlæggeren, hr. Johan Jeremissen, der var reist ved indgangsporten, blev afsløret. Der var desuden stor fest for hele personalet med hustruer i et antal af ca. 400 personer, i Porsgrunds festivitetslokale.

